

Pla d'Escoles Associades de la UNESCO

Pla d'Escoles Associades de la
UNESCO

t a l e i a

Experiències de Pedagogia Social, 52

Pla d'Escoles Associades de la UNESCO

Fundació Serveis de Cultura Popular

· 1997 ·

Pla d'Escoles Associades

Centre UNESCO de Catalunya
Mallorca, 285
08037 Barcelona
Tel. (93) 458 95 95 / Fax (93) 457 58 51
E-mail: unesco.cat@cc.uab.es

Text redactat per Pilar Ferràs, Miquel Martí,
Àngel Morillas, Dolors Reig, Carme Sillué
i Amparo Vázquez a petició de la Fundació Serveis
de Cultura Popular

Primera edició: novembre de 1997

© Fundació Serveis de Cultura Popular

Edició realitzada per Alta Fulla
Passatge d'Alió 10, 08037 Barcelona

Imprès a Grup 4, S. A.
Holanda, nau 8, Montigalà, 08917 Badalona
Dipòsit legal: B. 45.817-1997
ISBN: 84-8000-088-0

Les Escoles Associades a la UNESCO

La UNESCO —Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, constituïda el 16 de novembre de 1945— té el mateix objectiu general que es proposen tots els organismes i agències que formen el Sistema de les Nacions Unides: mantenir la pau i la seguretat entre tots els països. L'objectiu específic, com ja es desprèn del seu nom, és mantenir la pau i la seguretat per mitjà de l'educació, la ciència i la cultura.

En la mateixa Constitució de la UNESCO es diu: «Les guerres neixen en la ment dels homes, i per tant és en la ment dels homes on cal bastir els baluards de la pau.»

Pel que fa a l'educació, la UNESCO ha formulat, des de la seva fundació, nombroses recomanacions sobre l'educació *per a la comprensió internacional*, però malauradament aquestes recomanacions difícilment arriben als seus principals destinataris: les escoles. Es queden pel camí, entre les carpetes i arxivadors de les ambaixades i ministeris o, en el millor dels casos, en alguna biblioteca especialitzada.

Una de les primeres persones que constatà aquesta anomalia o disfunció va ésser Madelaine de Vits, una mestra belga que havia esdevingut funcionària

de la UNESCO i que va comunicar la seva preocupació a una altra mestra funcionària, la nord-americana Adelaide Kernochan. I de la conversa d'aquestes dues dones va sorgir una llum: Si volem que les recomanacions de la UNESCO arribin a les escoles, per què no ens entenem directament amb les escoles?

La qüestió plantejada es va convertir en projecte i en la Conferència General de l'any 1953 es va crear el *Pla d'Escoles Associades de la UNESCO*.

Les successives Conferències Generals de la UNESCO i les Conferències Mundials de l'Educació de l'OIE (Oficina Internacional de l'Educació, Ginebra) van anar marcant els objectius i les activitats de les Escoles Associades. Cal destacar al respecte l'anomenada *Recomanació de 1974* sobre «l'educació per a la comprensió, la cooperació i la pau internacionals i l'educació relativa als drets humans i a les llibertats fonamentals», actualitzada vint anys després amb la *Declaració de 1994*. En aquesta última es defineix l'escola com «el lloc per excel·lència on s'exerceix la tolerància, es respecten els drets humans, es practica la democràcia i s'aprenen la diversitat i la riquesa de les identitats culturals».

La primera característica d'una Escola Associada és, doncs, que es proposa una *missió ètica*, per la qual s'intenta salvar la bretxa existent entre el que passa al món i el que s'ensenya a l'escola. A l'escola cal fer presents els grans desafiaments que afronta la humanitat: el deteriorament del medi ambient, l'escandalosa diferència entre països rics i països pobres, i la crisi dels valors morals.

Una segona característica és l'enfoc en el tractament dels temes, que serà *interdisciplinari* i *transversal*, a partir d'una problemàtica local, aplicant el co-

negut eslògan de «pensar globalment i actuar localment».

Quant al mètode, s'opta per la *participació activa* i la *dimensió socioafectiva*, centrades en l'experiència, amb sentit crític i amb tècniques no-violentes per resoldre els conflictes.

Finalment, les Escoles Associades desenvolupen *nous rols de l'educador*, ja que els mestres actuen més com a «facilitadors» de la recerca que no pas com a posseïdors del saber; més com a «suscitadors» de la creativitat individual i col·lectiva dels alumnes que no pas com a models a imitar; més com a «promotors» de la solidaritat que no pas com a jutges que atorguen premis i càstigs.

A finals de 1996, la xarxa d'Escoles Associades a la UNESCO estava formada per 3.785 centres de tots els nivells educatius, des d'escoles infantils a facultats universitàries i escoles d'adults, en un total de 130 països. També en formen part algunes institucions educatives especialitzades, com ara centres d'educació ambiental, centres de recursos, instituts municipals d'educació o moviments de renovació pedagògica. A l'Estat espanyol hi ha 113 centres associats, dels quals 49 són a Catalunya.

Les Escoles Associades incorporen en la seva activitat educativa els temes d'estudi següents:

1. *La pau*: els problemes mundials i el paper de les organitzacions de les Nacions Unides a l'hora de resoldre'ls; l'educació en la tolerància i en la no-violència.

2. *Els drets humans*: la seva difusió i el seu respecte; la seva pràctica dins i fora de l'escola; l'educació en l'exercici de la democràcia.

3. *Les cultures*: el coneixement dels altres països i de les altres cultures, partint de la valoració de la pròpia; l'educació intercultural.

4. *El medi ambient*: l'anàlisi de les relacions entre persona humana i medi; entre economia, ecologia i cultura; l'educació per a un desenvolupament sostenible.

En les diverses recomanacions de la UNESCO, s'assenyala que els esmentats temes d'estudi i les activitats que se'n derivin cal que s'integrin en el marc del projecte educatiu de centre i de les assignatures ja existents. De fet, en l'actual organització escolar, derivada de l'aplicació de la Reforma, totes aquestes nocions i propostes hi tenen cabuda.

Així, doncs, si una escola vol col·laborar en la realització dels grans objectius de la UNESCO, sol·licita l'*estatus d'escola associada*, per a la qual cosa ha de presentar un projecte en la línia dels quatre temes esmentats anteriorment. Es crea així una dinàmica de relació i comunicació *de baix a dalt*, la qual complementa l'altra dinàmica més oficial i formal *de dalt a baix*, pròpia de les recomanacions i resolucions de la Conferència General.

El projecte es presenta a la Comissió Nacional de la UNESCO, que és l'organisme responsable de fer acomplir les recomanacions i directrius de la UNESCO en cada país. Aquesta Comissió nomena un Coordinador Nacional del Pla d'Escoles Associades, el qual estudia el projecte, visita l'escola si cal i tramita la sol·licitud davant el Secretariat de la UNESCO a París.

A l'Estat espanyol, la Comissió de la UNESCO designa com a *Coordinador Estatal* la persona que proposa l'Assemblea General de les Escoles Associades. En diverses autonomies existeix també un

responsable autonòmic, elegit pels *responsables de centre* de la comunitat autonòmica respectiva.

Si la sol·licitud i el projecte són acceptats per la persona responsable del Pla d'Escoles Associades en el Secretariat de la UNESCO, l'escola rebrà un diploma acreditatiu del seu nou estatus, acompanyat d'un directori de totes les escoles que formen part de la xarxa. A partir d'aquell moment podrà establir correspondència amb escoles de qualsevol país, rebrà algunes publicacions i materials educatius de la mateixa UNESCO i podrà participar en els diferents projectes internacionals que detallarem en els capítols següents, a saber:

- Projecte Mediterrani.
- Projecte Linguapax.
- Participació dels joves en la preservació i promoció del Patrimoni Mundial.
- Programa CO-ACTION d'Ajuda Mútua.
- Projecte DANS (Diàleg i Ajuda Nord-Sud).

No es pot dir, doncs, que la UNESCO sigui solament una organització de funcionaris governamentals, sinó que compta amb una base viva de professionals i usuaris dels diferents sistemes i nivells educatius de tot el món. Amb això la UNESCO aconsegueix una optimització dels seus recursos: la UNESCO ofereix a les seves Escoles Associades un suport tècnic i una autoritat moral; les escoles ofereixen a la UNESCO uns canals i uns espais disponibles per fer efectives les seves recomanacions.

Estar associat a la UNESCO dóna a la institució escolar una consistència i unes possibilitats educatives, derivades del fet de participar en una xarxa internacional de més de tres mil escoles.

Aquesta xarxa fa possible la mobilització a favor

*VI Trobada estatal d'Escoles Associades
a O Grove (Galícia, 1993).*

d'una cultura de la pau i de la tolerància per mitjà de la participació en projectes comuns, agermanaments entre escoles i intercanvis de materials, d'alumnes i de professors.

La xarxa funciona en diversos nivells: autonòmic, estatal, regional (europeu, africà, llatinoamericà...) i internacional.

En cada nivell es realitzen reunions, seminaris, intercanvis, etc.

La xarxa catalana celebra cada any tres reunions generals de professors i una reunió d'alumnat i professorat. La xarxa espanyola celebra una reunió anual, des de 1988. Fins ara les trobades anuals s'han celebrat als llocs següents:

1. Madrid (1988).
2. Barcelona, Catalunya (1989).
3. Gijón, Principat d'Astúries (1990).
4. Crevillent, País Valencià (1991).
5. Granada, Andalusia (1992).
6. O Grove, Galícia (1993).
7. Donostia, País Basc (1994).
8. Andorra, Aragó (1995).
9. Barcelona, Catalunya (1996).
10. Lleó, Castella i Lleó (1997).

En cada una d'aquestes trobades tenen lloc una sèrie de conferències i debats sobre la cultura del país amfitrió o sobre temes relacionats amb els grans programes de la UNESCO i els anys internacionals (alfabetització, tolerància, eradicació de la pobresa, etc.). Tanmateix, la major part del temps s'ocupa en el treball de grups, formats per tractar dels quatre grans temes de les Escoles Associades: pau, drets humans, medi ambient i interculturalitat. Cada escola té ocasió de presentar les seves experiències per

mitjà de murals, que s'exposen permanentment durant la trobada i són explicats en moments determinats pel programa. També hi ha activitats culturals i lúdiques i visites a les institucions.

En el 3r Seminari Europeu de Coordinadors Estats del PEA, celebrat a Berlín l'any 1990, es va proposar l'elaboració i realització d'un projecte d'estudi de les temàtiques mediambientals per a les Escoles Associades de l'àrea mediterrània, seguint la idea d'un projecte similar que s'estava portant a terme en el països del Bàltic.

Es tractava d'elaborar i experimentar unes unitats didàctiques mediambientals, d'interès comú per a les escoles dels països del Mediterrani, que permetessin establir unes línies d'acció a seguir per a la defensa del patrimoni natural i cultural comú a tots aquests països.

En una primera fase (1990-1992), el Centre d'Educació del Medi Ambient (CEMA) Los Molinos, de Crevillent (País Valencià), entitat integrada a la Fundació CAM (Caixa d'Estalvis del Mediterrani), va elaborar una proposta didàctica amb cent ítems agrupats en deu grans temes, a saber:

1. L'home mediterrani (ètnies, activitat econòmica, patrimoni cultural i artístic).
2. El sòl mediterrani (erosió, transformació, tecnologies agrícoles).

3. L'aigua (rius, costes, contaminació i depuració, impacte del turisme).

4. L'aire (vents, contaminació atmosfèrica, energia eòlica).

5. Les ciutats (ubicació, disseny, recursos, eliminació de residus).

6. El paisatge mediterrani (elements abiòtics i antròpics).

7. La flora mediterrània (el bosc, espècies endèmiques, biòtops, flora submarina).

8. La fauna mediterrània (fenologia, espècies ramaderes i pasturatge, ocells, espècies marines, animals domèstics).

9. El clima.

10. El cel.

La metodologia era participativa, amb unes activitats pràctiques de conservació i millora de l'entorn on està ubicada l'escola, unides a l'exercici d'uns valors ètics i cívics. Seguint les indicacions del Club de Roma, aquesta metodologia es basava en un aprenentatge d'anticipació, que supera la del problema-resposta, pròpia d'un aprenentatge de xoc.

Cada ítem s'acompanyava d'uns materials de suport: informació bàsica, qüestionari, fitxes d'observació i registre de dades, i indicacions sobre la utilització d'altres fonts documentals (biblioteca, hemeroteca, arxius locals, etc.).

Una vegada completada la fase d'observació i anàlisi de la realitat local, cada escola va contrastar la informació obtinguda amb la d'altres escoles participants en el projecte. El total d'escoles participants en aquesta primera fase va ésser de vint-i-tres, pertanyents a cinc països: Espanya, Itàlia, Grècia, Xipre i Malta.

Després de dos anys de feina, seguint les indica-

cions del CEMA Los Molinos, es va veure la necessitat de modificar algunes de les propostes, ja que eren massa àmplies.

El Centre d'Iniciatives i Experimentació per a Escoles (CIEPE) de Torrebonica (Fundació «La Caixa»), l'Escola del Mar de Calella de Palafrugell i l'Escola Mare de Déu del Carme de Terrassa, coordinats pel Centre UNESCO de Catalunya, van elaborar una nova proposta entorn de tres grans temes: el paisatge mediterrani, el litoral i el patrimoni cultural i artístic. Aquesta proposta permetia un tractament interdisciplinari i globalitzat en les àrees de ciències naturals i socials, amb el suport de l'àrea lingüística. La segona fase es va desenvolupar entre setembre de 1992 i maig de 1995.

Pel que fa al contingut, en aquest projecte hi ha un repertori de temes interdisciplinaris, vàlids per als diferents grups de treball, tant per a una educació formal com per a un currículum obert o una educació no formal.

La metodologia i la temàtica són aplicables a qualsevol dels països mediterranis, ja que es tracta de situacions, fets, fenòmens o problemes que els són comuns i que ofereixen pautes d'estudi similars, tot i que les respostes hauran de ser diferents en funció de les variables locals.

Quant al paisatge, en l'àrea mediterrània els problemes mediambientals més greus són: erosió, contaminació de l'aire i de l'aigua, i desforestació. El projecte pretén que, amb l'estudi d'aquesta problemàtica, ens mentalitzem de la necessitat de tenir cura d'aquest important patrimoni paisatgístic.

També el litoral i el patrimoni cultural corren greus perills, els quals el projecte intenta pal·liar amb l'estudi de les diferents situacions i analitzant els resultats de les diferents investigacions.

El professorat i els alumnes participants en aquest projecte van celebrar diversos seminaris i reunions de seguiment a Torrebonica i a Bell-lloc (La Roca del Vallès). La comunicació va ésser molt fluïda a través de la xarxa telemàtica «Stress» de la Fundació «La Caixa».

A partir del curs 1995-96, la Comissió Espanyola de la UNESCO va encarregar novament a la Fundació CAM, per mitjà dels seus centres d'educació del medi ambient Los Molinos (Crevillent) i Venta Mina (Bunyol), la coordinació del Projecte, el qual, per indicacions del Secretariat de la UNESCO, havia reduït el seu àmbit al Mediterrani Occidental. Al mateix temps naixia el SEMEP (South-Est Mediterranean Project), coordinat pel Ministeri d'Educació de Grècia.

Del 5 al 8 de novembre de 1996 es va celebrar a Alacant una Trobada Subregional del Projecte Mediterrani Occidental, amb participació de representants de Marroc, Algèria, Tunísia, Malta, Itàlia, França i Espanya.

Amb aquesta trobada comença la tercera fase del Projecte (l'actual), amb els següents objectius:

1. Aprofundir la solidaritat i la cooperació entre països i persones.
2. Contribuir a un més bon coneixement de les cultures per mitjà de l'exercici actiu de la interculturalitat.
3. Ampliar els coneixements mediambientals per tal de fer efectiu un desenvolupament sostenible.
4. Practicar habilitats que permetin als alumnes ésser protagonistes en la resolució de problemes mediambientals quotidians d'abast local.

Els temes de treball queden integrats en tres blocs:

- Patrimoni natural.
- Patrimoni cultural.
- La gent del Mediterrani.

La metodologia que es proposa en aquesta tercera fase és la de «solució de problemes» (*problem solving*), que faciliti als estudiants l'adquisició d'habilitats transferibles, vàlides per a la vida pràctica. I això es porta a terme en quatre fases, a saber:

1. Percepció - Motivació.
2. Documentació - Formulació.
3. Investigació - Acció.
4. Conclusions, productes i comunicació.

■ Un cas pràctic: el Projecte Mediterrani a l'escola Marinada-Salvador Espriu, del Masnou (el Maresme)

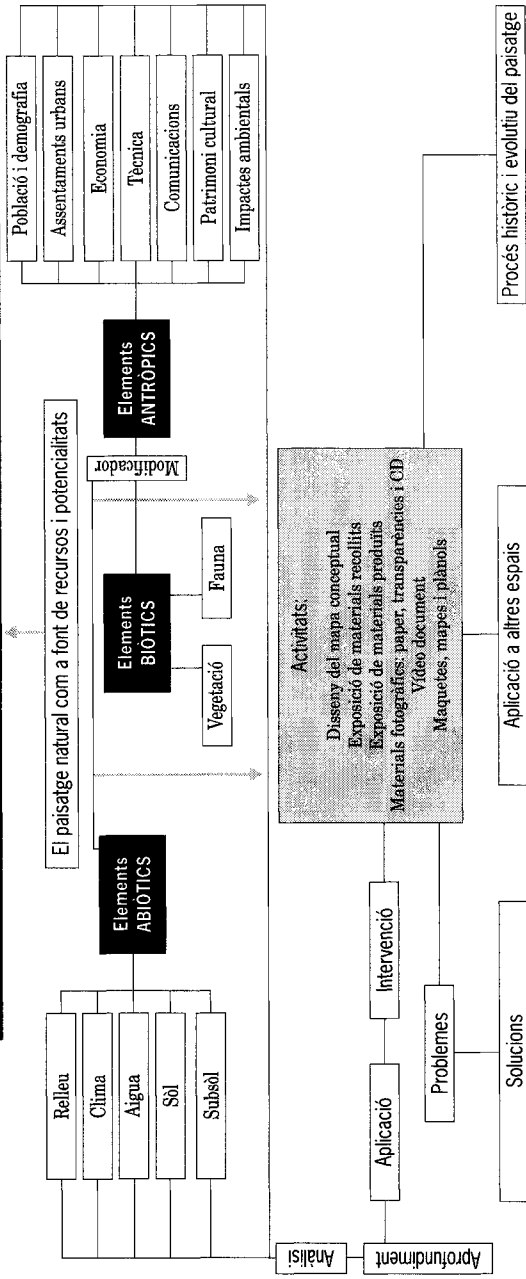
Des de la seva creació, l'escola Marinada ha participat en aquest projecte. Ho han fet els cursos de Primària a partir de 3r i també els alumnes de Cicle superior de l'EGB.

S'ha treballat sobre el tema del paisatge, i concretament s'ha escollit la riera de Teià, de la qual s'ha fet una gran maqueta. Les dades obtingudes es van traspasar per via telemàtica a la base de dades del projecte, a fi que tothom pogués consultar-les.

Sempre dintre d'aquest projecte, s'ha fet un estudi de la platja del Masnou i dels dos ports: el dels pescadors i l'esportiu.

Mapa conceptual per a l'estudi de la riera de Teià

Un paisatge mediterrani: la riera de Teià com a sistema dinàmic d'interrelacions

Quan en el projecte es va incorporar el tema del patrimoni, l'escola va considerar de gran interès fer un estudi de les cases modernistes del poble, molt lligades a la seva història i al seu paisatge humà.

El professorat participant en el projecte ha assistit sempre als seminaris que es van fer a Torrebonica i a Bell-lloc (la Roca del Vallès) en el seu moment, i a les reunions de seguiment.

■ La gènesi del projecte

Linguapax és el nom que ha rebut una iniciativa de la UNESCO per relacionar l'ensenyament de les llengües estrangeres amb la promoció de la comprensió i la solidaritat internacionals.

La primera definició dels objectius es formulà en una reunió d'experts, convocada per la UNESCO, que tingué lloc a Kíev (Ucraïna) el gener de 1986, de la qual sorgí un comitè impulsor. Aquest comitè convocà una segona reunió a Sitges (1987), en el marc dels seminaris que organitza cada any l'ICE de la Universitat de Barcelona sobre temes d'educació i llengua. La reunió de Sitges, promoguda per Miquel Siguan, es dedicà a «L'ensenyament de les llengües i l'educació per a la pau». I la XXIV Conferència General de la UNESCO (París, 1987), a petició de la comissió d'experts, va adoptar la resolució 5.7, en la qual es convidava el Director General a elaborar un projecte internacional de desenvolupament de l'ensenyament de llengües i literatures estrangeres per tal de promoure la comprensió mútua i la cooperació entre els pobles. Acabava de néixer el projecte

Linguapax. Tres anys més tard, se celebrà una altra reunió a Saarbrücken (Alemanya), on es concretaren les diverses direccions que podien prendre els objectius del projecte. En aquesta reunió es presentà per primera vegada una proposta estructurada per a l'experimentació, elaborada per Rafael Grasa, a petició de Miquel Siguan, i amb el suport de la Fundació Jaume Bofill. La reunió es va cloure amb una crida als governs perquè patrocinessin els projectes i programes inspirats pels objectius de Linguapax i a la UNESCO perquè instés les Escoles Associades a participar-hi.

Per poder dur a terme el projecte Linguapax a Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, la Fundació Jaume Bofill i el Centre UNESCO de Catalunya van signar un acord de col·laboració.

El projecte i el material educatiu elaborats van adreçats, bàsicament, a l'etapa de Secundària Obligatòria, és a dir a l'alumnat de 12 a 16 anys, però és fàcilment adaptable al darrer cicle de Primària i a edats superiors als setze anys.

D'acord amb la proposta suara esmentada, es decidí:

a) Eixamplar el projecte Linguapax originari per tal de fer que els objectius de fomentar la comprensió, la cooperació i la solidaritat internacionals per mitjà de l'ensenyament/aprenentatge de les llengües estrangeres fossin compartits per altres àrees de l'ensenyament, particularment les llengües pròpies dels participants (castellà, català, èuscar, gallec ...) i les ciències socials. Les raons eren diverses: l'eficàcia, la coherència amb documents de Nacions Unides i de la mateixa UNESCO, l'elecció de l'enfocament socioafectiu, quant a les de tipus general. I el com-

promís que suposava l'article 2 de la Llei Orgànica del Dret a l'Educació (LODE) espanyola, que sanciona l'obligació genèrica d'educar en i per a la comprensió i cooperació internacionals, pel que fa a les particulars.

b) En segon lloc, que el material inicial tindria caràcter de provisionalitat, susceptible, doncs, de revisions i posteriors esmenes i reelaboracions, a mesura que s'anés experimentant.

Pel que fa a l'equip de professionals que inicialment va endegar el projecte, quedà constituït de la manera següent: Miquel Siguan, director; Rafael Grasa, responsable de la coordinació tècnica i de l'assessorament per al material, en nom de la Fundació Jaume Bofill; M. Dolors Reig, coordinadora pedagògica, en comissió de serveis pel Departament d'Ensenyament; i Miquel Martí, que n'assumí la secretaria en nom del Centre UNESCO de Catalunya.

■ Linguapax i l'educació per a la pau: el marc teòric

Durant les dues darreres dècades ha crescut la consciència que vivim en un món cada vegada més interdependent, on les connexions locals en permeten d'altres de més globals. Un món que ha de fer front a problemes planetaris que són, a més, molt urgents, com els límits de la biosfera, és a dir, l'escassetat de materials i recursos no renovables i les greus amenaces que pesen també sobre els renovables. La veritat és que resulta imprescindible adonar-se que molts dels problemes als quals s'enfronten grups socials o nacions particulars són incompren-

sibles, i també irresolubles, fora del context global o planetari. Això és especialment clar amb problemes com el creixement demogràfic, la fam, la cursa armamentista, el deteriorament de l'entorn natural, l'abisme immens que separa els països rics dels països pobres, etc. Ens trobem amb reptes que, d'acord amb l'expressió de la UNESCO, podem anomenar «problemes mundials». Per fer-hi front han proliferat educacions particulars com «l'educació en i per a la pau», «l'educació en i per als drets humans», «l'educació ambiental», «l'educació per al desenvolupament», etc., que pretenen introduir aquestes qüestions en les diverses instàncies educatives, tot i que els seus objectius últims depassin a bastament allò que hom pot assolir en el marc estrictament educatiu.

La idea de fons de totes aquestes propostes educatives és suggeridorament convincent: l'educació, com a part del procés de socialització dels individus, no transmet només certs continguts o informacions, sinó que també transmet valors, actituds, hàbits, pautes de conducta i destreses específiques. Atès que els éssers humans reben de les nostres societats part de la nostra identitat, dels nostres rols i de les nostres cosmovisions, en bona part per mitjà de les instàncies educatives, l'educació és, en part, responsable del fet que els valors (explícits, implícits, absents) imperants dificultin o afavoreixin la percepció de la interdependència.

L'omnipresència de valors com l'etnocentrisme, la intolerància, l'èmfasi exagerat en l'especificitat de la pròpia cultura definida com a negació de les altres, la superioritat d'una ètnia o nacionalitat sobre d'altres, la competitivitat i l'individualisme... que sovint són transmesos pels llibres de text, la literatura i els mitjans de comunicació, signifiquen un obstacle im-

portant per al context comunicatiu adient a la comprensió, la cooperació i pau internacionals. Tal com diu la *Recomanació sobre l'educació per a la comprensió, la cooperació i la pau internacionals i l'educació relativa als drets humans i les llibertats fonamentals* (UNESCO, 1974),

els termes comprensió, cooperació i pau internacionals han de considerar-se com un tot indivisible, fonamentat en el principi de les relacions amistoses entre els pobles i els Estats socials i polítics diferents, així com en el respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

Per tant, si es vol fer realitat el paràgraf 2n de l'article 26 de la Declaració Universal dels Drets Humans, caldrà no només plantejar-se la transmissió de certes informacions sovint oblidades o marginades, sinó també, i sobretot, fomentar valors, actituds, hàbits i pautes de conducta diferents dels predominants.

En síntesi, el context comunicatiu, situacional, els valors i hàbits de partida seran cabdals per aconseguir un dels prerequisits de la comprensió i la cooperació internacionals: que les persones sàpiguen *basar els seus judicis de valor i llurs decisions en una anàlisi racional dels fets i factors pertinents*. Per tal d'afavorir, doncs, aquest context comunicatiu, hem de partir d'una concepció àmplia de comunicació, d'una concepció que entronqui novament amb el significat llatí de «communicare»; la comunicació com un fenomen social que implica la posada en comú, la participació, la «comunió».

En l'educació per afavorir la comprensió i la cooperació internacionals tot emprant els instruments derivats de l'ensenyament de llengües, cal tenir ben presents els axiomes de la comunicació (Watzla-

wick) que reproduïm a continuació, lleugerament adaptats:

1. És impossible no comunicar-se, de la mateixa manera que resulta impossible no comportar-se.

2. Qualsevol comunicació suposa un compromís, el qual, a més, defineix la relació. Qualsevol comunicació té un aspecte de contingut (referencial), aquell en què es transmeten les idees, i un altre de relacional (conatiu), on es transmet com i de quina manera s'ha d'entendre l'esmentada comunicació. L'aspecte relacional classifica el primer, i, per tant, és una metacomunicació.

3. En intercanviar missatges entre comunicants, s'estableixen una sèrie de comunicacions, és a dir, una sèrie ininterrompuda d'intercanvis. Tota seqüència ha d'estar organitzada.

4. Els éssers humans ens comuniquem tant digitalment (verbalment) com analògicament (de forma no verbal, és a dir, mitjançant semblances autoexplicatives). El llenguatge verbal té una sintaxi molt complexa, però li manca una semàntica adient en el camp de la relació; el no verbal disposa d'aquesta semàntica però la seva sintaxi no és l'adient per definir de forma inequívoca les relacions.

Ara bé, tot i la importància d'aquestes indicacions sobre el context i el clima, per intentar amb certes garanties d'èxit una estratègia educativa cal tenir ben presents els objectius que es volen aconseguir.

■ Els objectius del projecte Linguapax

L'objectiu genèric és fomentar la capacitat d'acció en pro de la tolerància, la pau i la justícia. L'objectiu s'ha d'inscriure en un context de desenvolupament

personal i de recerca de l'emancipació: aprendre a no ser indiferents, aprendre i ensenyar a no restar passius davant la injustícia, transmetre un neguit intern que generi empatia envers els «altres» i eviti el conformisme. Aquest objectiu sensibilitzador perimetrà després que altres instàncies, ja fora del marc educatiu, complementin la feina feta.

A l'hora de concretar aquest objectiu genèric, diversos textos sorgits d'organismes del sistema de les Nacions Unides o del Consell d'Europa poden servir-nos de guia. Són especialment importants la *Declaració Universal dels Drets Humans* (1948), la *Recomanació sobre l'educació per a la comprensió, la cooperació i la pau internacionals i l'educació relativa als drets humans i les llibertats fonamentals* (aprovaada per la Conferència General de la UNESCO el 19 d'octubre de 1974 i revisada el 1994), les *Recomanacions de Tbilisi* (1980) o, pel que fa a l'educació ambiental, les *Recomanacions del Comitè de Ministres als estats membres sobre l'ensenyament i l'aprenentatge dels Drets Humans a les escoles* (Consell d'Europa, 1985), etc.

D'acord amb la *Recomanació de 1974*, els grans objectius que el projecte *Linguapax* persegueix són: la comprensió i el respecte envers tots els pobles, les seves cultures, civilitzacions, valors i pautes de vida, incloses les cultures ètniques tant nacionals com d'altres nacions; el reconeixement de la interdependència mundial creixent dels pobles i nacions; la capacitat de comunicar-se amb els altres; el coneixement no només dels drets sinó també dels deures que tenen els individus, els grups socials i les nacions entre elles; la conscienciació de la necessitat de solidaritat i cooperació internacionals; la disposició de cadascú de participar en la solució dels problemes de la seva comunitat, del seu país i de tot el món.

■ Metodologia i contingut

Els països nòrdics i anglosaxons, pioners en educació per a la pau i el desenvolupament, van adonar-se que tenien un nou tipus d'alumnes modèlics: eren capaços d'aprendre i memoritzar qualsevol cosa, fins i tot allò que feia referència a les dures condicions de vida a l'Àfrica i, tanmateix, estaven mancats d'una concepció global i solidària del món. Aviat es comprovà que saber molt sobre una regió de l'anomenat Tercer Món no pressuposava canviar mecànicament l'actitud personal envers els seus habitants. Per aconseguir això darrer, cal que el procés d'aprenentatge parteixi d'una emoció empàtica: naixia així l'enfocament socioafectiu, d'acord amb l'expressió de David Wolsk i Rachel Cohen, que vol combinar la transmissió d'informació amb la vivència personal per aconseguir l'aparició d'una actitud afectiva.

Es tracta d'aprendre a partir d'una emoció empàtica tot buscant l'aparició de conductes prosocials, entenent per prosocials aquelles que fomenten la cooperació, el desig de compartir, simpatitzar, etc. L'empatia, el sentiment de correspondència i concordança amb l'altre, pressuposa seguretat i confiança en un mateix, com també habilitat comunicativa verbal i no verbal. Per aconseguir-ho, es crea un clima en què cada persona, com individus que formen part d'un grup, visqui una situació empírica, la senti, l'analitzi, la descrigui i sigui capaç de comunicar la vivència que li ha causat.

Pel que fa referència al contingut del projecte Linguapax, es va començar per fer una tria de determinats problemes que afecten la societat mundial, i sobre els quals es proposen exercicis i activitats en forma d'unitats didàctiques per a les classes de llengua i ciències socials. Les cinc primeres unitats són:

1. *Vivim en un sol món*: plural, divers, interdependent, injust. L'objectiu d'aquesta unitat és aprendre el concepte d'interdependència, en el seu sentit més ampli. Aprendre a acceptar el fet diferencial i a saber reflexionar entorn dels temes que ens permeten entendre millor quina és la situació actual del món.

2. *Conviure amb els altres*: cooperació i conflictes. Tot partint de situacions reals que tenen com a protagonista el conflicte, intentar arribar a saber resoldre aquestes situacions i ser capaços de treballar amb els altres de manera cooperativa i solidària.

3. *Imatges, percepcions i estereotips*: amics i enemics a casa, en el barri, en el poble/ciutat, en el planeta. «Som diferents», per la qual cosa, després d'analitzar diferents circumstàncies on es mostra la diferència, l'objectiu d'aquesta unitat és, bàsicament, practicar el diàleg i la tolerància per arribar a acceptar aquest pluralisme tan enriquidor.

4. *Els drets de la Terra*: problemes mediambientals. Tenint en compte la situació actual del planeta Terra, en general, i analitzant alguns aspectes concrets de la problemàtica mediambiental, l'objectiu d'aquesta unitat és fomentar actituds crítiques i positives encaminades a afavorir un desenvolupament sostenible.

5. *El restaurant del món*: el problema de l'alimentació. L'objectiu d'aquest bloc és crear consciència del problema de la fam i de l'alimentació, no com un fet aïllat sinó com un element més de la problemàtica general de les relacions Nord-Sud, perquè la fam és un dels fenòmens característics de la pobresa.

■ Temporalització

El curs 1990-91 s'inicià el procés de formar un equip de professionals per elaborar el material i per fer la formació del professorat que participaria en l'experiència. Des de llavors hi ha hagut com tres etapes. La primera, des del curs 1990-91 fins a l'any 1993, durant la qual es van elaborar les cinc unitats abans esmentades; es va formar el professorat de Catalunya per mitjà de sessions trimestrals; es va fer difusió del projecte a través de la xarxa d'Escoles Associades; es va ser present a totes les trobades estatals del PEA i el Centre UNESCO va editar un primer document d'avaluació de l'experiència.¹

La segona fase s'inicia el gener de 1994, amb la incorporació de Carme Sillué per a la coordinació pedagògica i de M. Dolors Reig a l'equip assessor del projecte. La dinàmica iniciada continua, però amb l'organització a Barcelona de Linguapax IV (febrer 1994) s'inicia la projecció internacional del projecte Linguapax-Catalunya. Des de llavors, hi ha hagut diferents seminaris i trobades nacionals i internacionals, com Dubrovnik (juny 1994), Linguapax V (Melbourne, juliol 1995), Bilbao (gener 1996), Cochabamba (octubre 1996), etc. El setembre de 1996, el Centre UNESCO de Catalunya va editar la primera unitat en castellà i en anglès² i s'està ultimant l'edició de les quatre restants per al curs 1996-97.

La tercera fase s'ha iniciat el curs 1996-97, amb una remodelació de l'equip elaborador del material,

1. *El projecte Linguapax (del marc teòric a l'experimentació. Balanç de dos anys)*, Grasa, R., Reig, D., Siguan, M., en dues versions, una de catalana-castellana, per a l'estat espanyol, i una altra en castellà, anglès i francès, per a l'estranger.

2. *Vivimos en un solo mundo i We live in just one world*, Grasa, R. i Reig, D.

amb Raül Romeva al capdavant. De manera que ja s'està treballant en la sisena Unitat, que durà per títol *Quan viatjar no és un plaer* i que el primer trimestre del curs 1997-98 es podrà oferir al professorat.

*Fòrum de joves sobre el Patrimoni
Mundial (Bergen, 1995).*

El projecte de participació dels joves en la preservació i promoció del Patrimoni Mundial

Durant el curs 1994-95, el Pla d'Escoles Associades de la UNESCO (PEA) i el Centre del Patrimoni Mundial van iniciar el programa *Participació dels joves en la preservació i promoció del Patrimoni Mundial*, en el marc de les celebracions del Cinquantenari de les Nacions Unides.

Es tracta d'un projecte pilot amb aquestes característiques:

a) Àmbit interregional: participació d'un cert nombre d'escoles de setze països que juguen un paper actiu en el si del PEA.

b) Caràcter experimental.

Aquest projecte s'havia de cloure, durant el primer curs, amb un *Fòrum de joves sobre el Patrimoni Mundial* (vegeu pàg. 37), que va tenir lloc a finals de juny de 1995 a Bergen (Noruega) en el marc de la Segona Assemblea General de l'Organització de les Ciutats del Patrimoni Mundial.

Després de tres anys d'experimentació continu-

en vigents els mateixos objectius, que són els següents:

1. Sensibilitzar els joves sobre la importància de la Convenció del Patrimoni Mundial i dels llocs culturals i naturals dels seus propis països i els dels altres, la protecció i la promoció dels quals estan assegurades gràcies a la Convenció del Patrimoni Mundial.

2. Començar a promoure i a desenvolupar l'ensenyament sobre la Convenció del Patrimoni Mundial i els llocs culturals/naturals inscrits en la Llista del Patrimoni Mundial i contribuir a l'elaboració de materials educatius, adaptats de manera adient a diversos ambients socioculturals.

3. Posar en marxa mètodes educatius interdisciplinaris/pluridisciplinaris renovadors, que compreguin activitats extraescolars.

4. Fomentar la preservació dels oficis tradicionals (artesanía-treballs manuals) necessaris per a la restauració i la conservació dels llocs culturals del Patrimoni Mundial, i desvetllar l'interès dels nens i dels joves envers aquesta finalitat.

5. Assegurar la cooperació entre els països participants mitjançant agermanaments bilaterals que permetin l'intercanvi d'informació sobre els mètodes educatius posats en pràctica i el material pedagògic i didàctic corresponent.

6. Fer propostes concretes per tal de fomentar en els joves el sentit de la responsabilitat en la salvaguarda del seu patrimoni cultural i natural i animar-los a participar activament en el procés de decisió democràtica en el si de la seva societat.

7. Promoure un diàleg sobre la importància del patrimoni cultural i natural entre els joves —com a futurs contribuents i membres decisoris— i els diri-

gents actuals, tant a escala local/nacional com internacional.

8. Contribuir a l'acció de la UNESCO a favor de la preservació dels llocs culturals i naturals del Patrimoni Mundial. Ajudar els joves a descobrir els missatges ètics i civilitzadors que encarnen aquests llocs i fomentar-los el respecte i l'estima per altres cultures.

Els països participants en aquest Fòrum van ser: Croàcia, Egipte, Equador, Espanya, Grècia, Hongria, Índia, Jamaica, Marroc, Mèxic, Nepal, Nova Zelanda, Polònia, Senegal, Zaire i Zimbabwe. A Espanya li va correspondre agermanar-se amb Croàcia.

La secretaria tècnica estatal es va ubicar al Centre UNESCO de Catalunya i l'equip que va coordinar el projecte va elaborar diversos materials didàctics, tenint present que l'ensenyament en matèria de Patrimoni Mundial exigeix mètodes cognoscitius (coneixements) i socioafectius (actituds, valors i normes).

També era necessari estructurar el curs amb una perspectiva interdisciplinària: hi havien de participar ensenyants de diverses disciplines —història, geografia, ciències, llengües, art, plàstica, etc.— i calia imaginar un quadre temporal en tres dimensions que compregués a la vegada el passat, el present i el futur.

La idea clau era i és ajudar els joves a «reviure» el passat, a comprendre millor allò que constitueix la seva identitat cultural i els efectes del passat sobre la seva manera de viure i els seus valors d'avui en dia, i finalment a imaginar el futur amb o sense el Patrimoni.

També es van preparar materials sobre protecció i conservació del patrimoni, sobre medi ambient i sobre la manera d'elaborar una maqueta (treball que s'havia de presentar obligatòriament).

Onze escoles del PEA estatal van participar en el projecte en aquest primer curs, amb treballs sobre Gaudí, Poblet, Toledo, Albaicín de Granada, Arquitectura Mudèjar de Terol, Camí de Santiago, etc.

Es van intercanviar materials pedagògics amb les escoles de Dubrovnik i Split de Croàcia, i es va entrar en contacte amb l'ICOMOS de París i Madrid a fi i efecte d'aconseguir més informació i mantenir a partir d'aquell moment una relació continuada.

Durant el mes d'abril van arribar al Centre UNESCO de Catalunya els diferents treballs de les onze escoles participants. Durant el mes de maig, l'equip que havia dirigit el projecte es va constituir en jurat i va valorar la profunditat, la qualitat i l'originalitat dels treballs, i es van tenir en compte aquells que havien seguit les línies metodològiques establertes. De resultes d'aquesta valoració van ser adjudicades les dues places per participar en el Fòrum de joves a Bergen a dos estudiants dels col·legis Isidre Martí, d'Esplugues de Llobregat (Barcelona), i Mare de Déu del Carme, de Terrassa (Barcelona). Tots dos pel seu treball sobre l'obra de Gaudí: «El Parc Güell de Barcelona». El primer per la maqueta i el segon pel seu treball bibliogràfic, audiovisual, plàstic, etc.

També es va decidir que el professor que els acompanyaria seria el coordinador estatal del projecte, Angel Morillas.

■ Fòrum de joves sobre el Patrimoni Mundial³

L'experiència de Bergen va ser extraordinària tant per als alumnes com per als professors. Els alumnes, en les diverses sessions de treball que van tenir, van aconseguir adonar-se de la gran importància que té el patrimoni en una societat i van aportar idees originals i renovadores. Sobretot per a ells va ser extraordinari conviure amb gent tan diversa i de cultures tan diferents i crear-hi uns llaços d'amistat. Els alumnes van ser molt responsables en la seva actuació, tal com demostra el document-proclama de defensa del patrimoni que van elaborar i el debat amb els alcaldes de les Ciutats del Patrimoni Mundial que es va realitzar durant l'obertura de la Segona Assemblea General d'aquesta organització, el dia 28 de juny.

L'experiència va ser igualment molt enriquidora per als professors. Es van fer grups de treball, es van intercanviar idees i van redactar conclusions sobre mètodes innovadors en l'educació del Patrimoni Mundial, sobre els problemes amb els quals es troben els professors, sobre propostes per a la continuació del projecte, sobre la manera de millorar els agermanaments, sobre la manera d'elaborar un *kit* multimèdia, etc.

Un capítol important del Fòrum va ser l'exposició de maquetes de monuments del Patrimoni Mundial que cada país presentava i que un alumne o professor comentava als altres. Va ser emocionant la selecció de les dotze maquetes que havien de formar part del calendari del PEA/WHC de 1996. Vam tenir la sort que la nostra maqueta sobre el Parc Güell de Gaudí (un dels seus elements decoratius) fos una de

3. Bergen (Noruega), del 25 al 28 de juny de 1995.

les seleccionades. També van estar molt contents els nostres alumnes de tenir l'ocasió d'explicar el seu treball i les seves experiències al director general de la UNESCO, Sr. Mayor Zaragoza.

Després d'assistir a l'obertura de la Segona Assemblea General de l'Organització de les Ciutats del Patrimoni Mundial, van començar els acomiadaments i el camí de retorn als països d'origen. Tothom va partir molt content de l'experiència, plens de noves idees i convençuts, més que mai, que la lluita per la defensa del Patrimoni Mundial és un fet irrenunciable i a la qual hem de dedicar els nostres millors esforços.

Després de Bergen, s'ha presentat i comentat el projecte a les Trobades Estatals de les Escoles Associades de la UNESCO (Andorra, Terol, juliol 1995 i Barcelona, juliol 1996) i l'interès per l'educació sobre el Patrimoni Mundial ha augmentat significativament després d'haver-hi treballat en diversos tallers.

També s'han realitzat nous materials didàctics que s'han posat en pràctica en aquests darrers cursos i actualment s'està intentant elaborar una maleta didàctica sobre Educació del Patrimoni.

En l'àmbit internacional, s'han produït dues reunions regionals, anomenades Mini-Bergen, per a professors i alumnes, a fi de continuar preparant nous plantejaments sobre l'ensenyament del Patrimoni. El Mini-Bergen I va tenir com a seu Dubrovnik (Croàcia) a finals de maig de 1996 i estava destinat als col·legis europeus. El Mini-Bergen II va ser a Zimbabwe, el mes de setembre de 1996, per als països africans de l'àrea anglòfona.

L'objectiu de totes aquestes reunions i de l'elaboració de nous materials didàctics és formar alumnes que siguin conscients que defensar i respectar el seu

patrimoni vol dir defensar la seva identitat històrica, ja que un monument o un lloc és un element emblemàtic i representatiu d'una època, d'una cultura i d'un país.

Si aconseguim fer fructificar aquesta idea ens serà molt fàcil passar al nivell següent, que serà ensenyar-los que aquesta cultura i aquest país estan immersos en una història global de la humanitat, amb la qual cosa estarem donant valors universals de solidaritat amb les altres cultures, de relativisme cultural i d'un sentit més gran de pertànyer a la comunitat internacional.

■ Annex

Actualment (gener de 1997), són 147 els Estats de tot el món que han passat a formar part de la *Convenció del Patrimoni Mundial*. Els béns inscrits a la *Llista del Patrimoni Mundial* són 506, situats a 107 Estats de tots els continents. D'aquests 506 béns, 380 són béns culturals, 107 són béns naturals i 19 són béns mixtos, és a dir, que tenen importància cultural i alhora natural.

Espanya es va adherir a la Convenció del Patrimoni Mundial el dia 4 de maig de 1982.

<i>Patrimoni de la Humanitat a Espanya</i>	<i>Any d'inclusió en la llista del Patrimoni Mundial</i>
--	--

1. Catedral de Burgos	1984
2. L'Alhambra, el Generalife i l'Albaicín de Granada	1984-1994*
3. Mesquita i Centre històric de Còrdova	1984-1994*
4. Monestir i Palau de l'Escorial	1984
5. Parc i Palau Güell i Casa Milà de Gaudí (Barcelona)	1984
6. Coves d'Altamira (Santander)	1985
7. Aqüeducte i ciutat vella de Segòvia	1985
8. Ciutat vella de Santiago de Compostella	1985
9. Ciutat vella d'Àvila i esglésies fora muralla	1985
10. Esglésies preromàniques de l'antic regne d'Astúries	1985
11. Arquitectura Mudèjar de Terol	1986
12. Centre històric de Càceres	1986
13. Centre històric de Toledo	1986
14. Parc Nacional de Garajonay (La Gomera, Canàries)	1986
15. Catedral, Alcàsser i Arxiu de les Índies de Sevilla	1987
16. Ciutat vella de Salamanca	1988
17. Monestir de Poblet (Tarragona)	1991
18. Conjunt arqueològic de Mèrida (Càceres)	1993
19. Monestir de Guadalupe (Càceres)	1993
20. El Camí de Santiago de Compostella	1993
21. Parc Nacional de Doñana (Andalusia)	1994
22. Centre històric de Conca	1996
23. La Llotja de la Seda de València	1996

* Any d'ampliació de l'àrea declarada patrimoni.

■ El Programa Co-action

La dinàmica d'una escola associada a la UNESCO porta necessàriament a plantejar i a fer activa la solidaritat entre els pobles. El Secretariat de la UNESCO ofereix a les escoles un programa general de l'organització anomenat Co-action.

Aquest programa va ser creat l'any 1950 pel Consell Executiu de la UNESCO, amb la idea d'ajudar la gent a ajudar-se a ells mateixos. Es proposa donar un suport concret i perdurable a un tipus de projectes concebuts i realitzats per persones dels mateixos països en desenvolupament, les quals pretenen transformar les condicions infrahumanes en què viuen per mitjà de la formació, l'assistència sanitària, la millora de l'habitatge, etc.

La UNESCO publica anualment un catàleg de projectes, amb el seu corresponent pressupost, a fi de suscitar l'interès i la solidaritat des de les escoles, institucions, col·lectius o ciutadans particulars, que vulguin aportar una contribució a algun dels projectes catalogats.

La fórmula de participació que proposa el Progra-

ma Co-action és fer arribar l'ajuda als projectes escollits per mitjà d'uns xecs anomenats UNUM (unitat monetària de la UNESCO, equivalent al dòlar USA). El mateix donant pot enviar directament els UNUM als responsables del projecte, la qual cosa elimina els tràmits burocràtics i permet una relació directa entre donant i receptor. D'aquesta manera, el donant és informat periòdicament sobre l'evolució del projecte.

Algunes escoles han integrat aquest programa a l'àrea de llengües estrangeres, ja que la correspondència continuada exigeix la pràctica d'una llengua de comunicació (anglès, francès, castellà...). També es pot treballar a partir de l'àrea de les ciències socials, ja que constitueix un mitjà excellent per conèixer la realitat dels països menys desenvolupats.

■ El programa DANS

En la mateixa línia del Programa Co-action, però més restringit a l'àmbit escolar, es va crear el Programa «Diàleg i Ajuda Nord-Sud» (DANS), el qual té com a objectiu establir acords d'agermanament i col·laboració entre escoles del Nord (països industrialitzats) i del Sud (països menys desenvolupats).

El Programa DANS constitueix una gran oportunitat per conèixer més a fons altres formes de vida, tradicions, costums i cultures; per compartir idees i experiències; per intercanviar opinions sobre els problemes mundials (desenvolupament, medi ambient, seguretat, identitats culturals...) i per practicar llengües estrangeres.

De la relació que s'estableix en una primera fase de correspondència escolar es pot generar un projec-

te de cooperació, en el qual s'impliquin les institucions públiques locals i la població en general. Aquest és el cas de l'exemple que exposarem a continuació.

■ Un exemple de cooperació internacional des de l'escola

A finals de 1989, PROCARES (Programa de Capacitació de Refugiats Salvadorencs) va proposar a l'Escola Pública Isidre Martí, d'Esplugues de Llobregat, establir una relació amb la Comunidad Segundo Montes, d'El Salvador (Amèrica Central).

L'origen d'aquesta Comunitat cal fixar-lo el 18 de novembre de 1989, quan un grup de refugiats de guerra salvadorencs, que es trobaven a Colomoncagua (Hondures) decideix repatriar-se, després de gairebé deu anys d'exili forçat. A les 712 persones que arribaren, a peu i sense cap tipus d'ajuda, a Meanguera (Morazán) se n'hi van unir unes 8.000 més. El 27 de febrer de 1990 es fundà la Comunidad Segundo Montes, en un indret abandonat a causa de la guerra, sense cap mena d'infraestructura.

El nom adoptat per la comunitat era el del jesuïta espanyol assassinat amb Ignacio Ellacuría i unes altres sis persones el 16 de novembre de 1989.

Calia la solidaritat internacional per tal de fer front als problemes de pobresa, salut, educació, etc., i Catalunya va respondre a aquesta crida per mitjà de PROCARES i d'altres ONG.

L'Escola Isidre Martí, associada a la UNESCO des de 1987, tenia com a objectiu principal el foment de la cooperació i la pau internacionals per mitjà de l'activitat escolar i va respondre amb entusiasme a

la invitació de PROCARES. S'inicià una correspondència amb l'Escola Popular de Ciudad Segundo Montes i de la correspondència es passà a elaborar un projecte de cooperació, consistent en la construcció d'un mercat.

En la primera fase de correspondència, s'establí una línia d'intercanvi cultural i de coneixement mutu dels aspectes socials i polítics dels respectius indrets. Les notícies d'El Salvador expressaven una situació de guerra latent i unes greus deficiències de serveis públics (l'escola es feia sota un arbre i amb una pedra a manera de taula per a cada alumne), notícies que es contrastaven amb la situació «de privilegi» dels nens i nenes d'Esplugues.

A les cartes s'hi afegien fotografies, dibuixos, petits regals i objectes de valor sentimental. Així, de mica en mica, els alumnes s'anaven implicant en un procés de solidaritat, que es va concretar en l'elaboració del projecte de construcció d'un mercat. Els mateixos alumnes, acompanyats dels seus mestres, van presentar el projecte a l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat. L'Alcalde els va rebre, se'ls va escoltar i el projecte va passar a la comissió de govern i després al Ple municipal, on va ser aprovat per unanimitat, amb una partida pressupostària de sis milions de pessetes.

A mesura que es construïa el mercat, els alumnes anaven fent un estudi comparatiu amb el d'Esplugues, que és a la vora de l'escola, i d'aquest estudi interdisciplinari se'n van treure moltes conclusions sobre el consum, l'alimentació, les diferències econòmiques entre el primer i el tercer món, etc.

A la correspondència i al projecte, s'hi van afegir unes altres activitats: exposicions de dibuixos i fotografies, concerts del grup musical «Ciudad Segundo Montes», projeccions d'audiovisuals, etc.

Alumnes de l'escola de Ciudad Segundo Montes (El Salvador).

Alumnes de l'escola Isidre Martí que van participar en el projecte de cooperació amb El Salvador.

Davant la necessitat que els mestres populars obtinguessin el títol, tot i que ja gaudien d'una preparació i una experiència pedagògica notables, la Universitat de Girona es va implicar en el projecte i va crear una nova titulació, sota la modalitat de l'ensenyament a distància i amb visites periòdiques d'un professor de la Universitat a les comunitats de Segundo Montes i Nueva Esperanza.

Acabat el mercat, titulats els mestres populars, la relació d'amistat i cooperació continua i ja s'ha elaborat un nou projecte de construcció d'un casal d'avis. I és que, com diu el Sr. Mayor Zaragoza, Director General de la UNESCO, «això de la cooperació internacional ho fan més bé els nens i nenes que no pas els polítics».

El DENIP: dia escolar de la no-violència i la pau

El DENIP va ser fundat l'any 1964 pel mestre mallorquí Llorenç Vidal, seguidor de Gandhi i autor de diversos llibres i articles sobre l'educació per a la pau. Actualment desenvolupa la seva activitat professional com a Inspector d'Ensenyament a Cadis.

El DENIP se celebra el 30 de gener, aniversari del martiri de Gandhi, el gran apòstol de la no-violència en el món actual. Així mateix es recorden també altres testimonis de la no-violència, com Martin Luther King o Lanza del Vasto.

Des de la seva creació, el DENIP ha estat una celebració emblemàtica de les escoles associades a la UNESCO de l'Estat espanyol. A partir de 1993 ha esdevingut una Jornada Internacional per al Pla d'Escoles Associades a escala mundial.

El DENIP es proposa com una crida i com una activitat pràctica per a educadors i alumnes, que cal mantenir fora de les programacions oficials. El seu missatge és ben senzill:

- L'amor universal és millor que l'egoisme.
- La no-violència és millor que la violència.
- La pau és millor que la guerra.

El seu procediment és, doncs, vivencial. Parteix d'una motivació real (per exemple, la convivència entre grups ètnics diferents); es desenvolupa acceptant el conflicte i buscant-hi una solució no-violenta; es comenta el missatge bàsic del DENIP; es dóna importància al silenci i a la reflexió personal i es realitzen activitats expressives (verbals, plàstiques, dinàmiques, etc.).

Els principis del DENIP són els següents:

1. Proclamar el dret a la vida com el més fonamental. Dir no a la pena de mort i a l'assassinat polític.

2. Creure en la bondat natural de l'ésser humà, capaç de desenvolupar la seva vida amb amor i solidaritat.

3. No odiar ningú ni orquestrar campanyes contra ningú, diferenciant les idees de les persones.

4. Declarar que els pobles tenen dret a decidir lliurement el seu futur.

5. Constatar que la violència dóna la victòria al més fort, no a qui té la raó.

6. Denunciar el fet escandalós de la despesa militar, ja que es gasta en guerres el que cal per eradicar la pobresa, la incultura i les malalties.

7. Reconèixer que la guerra la decideixen uns pocs i que tots els altres la pateixen.

8. Desemascarar els interessos econòmics que oculten les guerres.

9. Concloure que les guerres les guanyen els estats i les perden els individus.

10. Considerar com a herois de la humanitat Buda, Jesús, Francesc d'Assís, Gandhi, Luther King...

■ Perfil d'una Escola Associada de la UNESCO⁴

Antecedents

El Pla d'Escoles Associades (PEA), creat l'any 1953, era una iniciativa revolucionària i idealista: agrupar escoles de tot el món amb la voluntat d'aconseguir una entesa internacional, cooperació, pau i reconeixement dels drets humans. Es tractava de posar a la pràctica les disposicions de la Declaració de la Unesco, sobretot aquesta:

Que una pau que només es basi en l'entesa política i econòmica dels governs no és una pau que garanteixi el suport unànim, constant i sincer de tots els pobles del món, i que la pau s'ha de fonamentar, si no volem que fracassi, en la solidaritat intel·lectual i moral de la humanitat.

Durant els primers anys, el PEA, que tenia una distribució geogràfica i un nombre d'escoles limitats, vivia de la *idea* com a tal. No hi havia unes directrius concretes per a les escoles, sinó que cada escola o cada país adaptaven la *idea* a les seves pròpies condicions i característi-

4. Original anglès: Mr. Wolfgang Reuther, *Profile of a UNESCO Associated School*, International Symposium on the occasion of the 40th Anniversary of the UNESCO ASP, Soest, Germany, Sep. 1993.

ques i duien a terme els seus projectes. Amb això ja n'hi havia prou si pensem que es tractava d'un període en què el cercle d'escoles i de països participants era limitat i força selectiu.

Més endavant, va sorgir la necessitat de tenir unes directrius comunes. Cada vegada més es veia que no es tractava de tenir una *idea* vaga, sinó que el que calia era assegurar una xarxa real. Això va conduir a la redacció de la Recomanació per a l'educació internacional, aprovada per la Conferència General de la Unesco de l'any 1974.

A partir d'aquell moment les escoles del PEA van tenir més validesa, tot i que es mantenia la flexibilitat: una flexibilitat necessària tenint en compte les diferents característiques culturals, educacionals, històriques, polítiques, religioses, socials, regionals i locals. No és fruit de l'atzar que el PEA s'expandís, quantitativament i geogràficament, un cop aprovada la Recomanació de 1974.

Tot i que la Recomanació de 1974 presta una atenció especial a les escoles del PEA i estableix que "Els Estats membre han d'aprofitar l'experiència de les Escoles Associades, que, amb l'ajuda de la Unesco, duen a terme programes d'educació internacional", està redactada en un to molt general. I això té una raó: la Recomanació és una guia per a *tots* els qui estan compromesos en l'educació internacional, i les escoles dels PEA hi són considerades com una part d'entre un tot.

La Recomanació no diu res en concret de cap escola del PEA ni de què hauria de fer. El «Manual pràctic» del PEA de la Unesco és una guia per saber què és una escola del PEA.

De totes maneres, a Alemanya ens sembla que ara és el moment de discutir i de definir en termes més concisos les característiques que hauria de tenir a l'actualitat una escola associada. Sembla que aquesta idea la comparteixen altres, fins i tot els assistents a la Tercera Consulta Internacional sobre el Projecte Interregional per incrementar l'efecte multiplicador del Projecte d'Escoles Associades de la Unesco, que va tenir lloc a Trinitat i Tobago l'octubre de 1992.

El terme *perfil*, l'hem d'entendre com un conjunt de ca-

racterístiques que haurien de tenir en comú les escoles del PEA d'arreu del món. Han de ser prou concretes perquè cada escola (o altres associats) les pugui entendre i aplicar i serveixin com a base d'avaluació. Han de ser prou generals per deixar marge de flexibilitat a tots i cadascun dels països, de les cultures, les regions, les escoles, etc.

Hi ha motius, a diferents nivells però interrelacionats, per creure en aquesta necessitat. Per això l'enumeració que en fem a continuació no pretén ser exhaustiva i no segueix cap ordre jeràrquic.

Estudiar i definir el perfil que ha de tenir una institució que actualment sigui membre del PEA de la Unesco és necessari per un seguit de raons:

1. Cal consolidar el caràcter de xarxa del PEA i el sentiment de formar part d'una de les escoles que hi participen.

Aquests dos aspectes formen la base de tot el projecte i poden debilitar-se o fins i tot desaparèixer si el projecte cada vegada s'eixampla més i si els principis que l'han de guiar esdevenen massa vagues. En canvi, si el perfil és prou definit aquests aspectes quedaran refermats.

2. Cal proporcionar a les escoles orientacions i directrius que les ajudin a definir allò que han de fer, allò que poden fer i a saber qui són.

Es tracta d'una qüestió de confiança en un mateix i és la base del progrés creatiu. Avui dia moltes escoles, d'una manera o d'una altra, ja apliquen una educació encaminada cap a la comprensió internacional, els drets humans i la democràcia. I això és també una conseqüència de l'efecte multiplicador de les escoles del PEA, que, podríem dir, han estat «víctimes» del seu propi èxit.

Si més no a Alemanya i a molts altres països, es fa difícil d'explicar quines característiques tenen les escoles del PEA que les facin diferents de les escoles que els envolten. És per això que caldria estudiar i definir amb una certa minuciositat els requisits que ha de reunir una escola del PEA a la dècada dels 90.

3. Cal afavorir el caràcter de base del PEA.

El PEA és un dels principals projectes de base de la Unesco. Si definim de manera clara el perfil d'una escola del PEA, podrem refermar el caràcter de base del projecte i les escoles podran tenir un paper important en la política actual de descentralització de l'organització (vegeu la introducció del Director General a la redacció del Programa i els Pressupostos per a 1994/1995-27C/5).

4. Quines característiques han de tenir les escoles que vulguin ser admeses al PEA.

La xarxa nacional d'escoles del PEA no pot créixer indefinidament si volem garantir un cert nivell de qualitat i si volem que rutlli des del punt de vista organitzatiu i financer. Però si establim límits quantitius, hem de poder dir als qui volen formar part del projecte, amb quines condicions ho podran fer.

5. Explicar a les escoles que han estat inactives perquè ja no poden formar part de la xarxa.

Això s'hauria de fer no pas partint de la base d'un criteri personal, sinó més aviat partint d'uns criteris qualitatius acordats conjuntament.

Aquest punt està íntimament lligat amb l'anterior. Tots dos aspectes contribuirien a assegurar una certa rotació i un estàndard de qualitat elevat.

6. Convèncer les autoritats educatives que han de donar suport a les escoles del PEA en termes reals (subvencions, reducció de jornada laboral dels mestres, etc.).

Les autoritats educatives normalment donen suport a les escoles del PEA, si més no, moralment. Solen considerar escoles pilot aquelles que tenen els conceptes més clars i que presenten els projectes millors i no pas aquelles que tenen un nom més bonic o més idealista. Definir un perfil clar de les escoles del PEA contribuiria a fer que estiguessin entre aquelles que presenten uns projectes pilot més convinents.

7. Adaptar el concepte del PEA a la situació i les condicions del món actual i als reptes d'aquest decenni.

Les coses han canviat molt des que es va crear el PEA, sobretot els últims tres o quatre anys. Han sorgit noves perspectives i noves esperances pel que fa a l'educació internacional, però al mateix temps a la nostra agenda hi ha desafiaments nous (i, de vegades, de vells). Cal que des del PEA els afrontem i que ocupin un lloc capdavanter en la nostra tasca.

8. Assegurar que s'entén el concepte de PEA.

Les escoles del PEA no s'han de destacar *només* per tenir uns projectes individuals o de centre, per molt importants que siguin, sinó per pertànyer a una xarxa internacional. La definició del perfil ajudaria a tenir un concepte més clar d'una Escola Associada, i això vol dir que el conjunt de professors i alumnes estarien compromesos en les tasques pràctiques del PEA i que la participació a la xarxa no podria ser delegada a unes quantes persones més actives que les altres.

Els elements que que exposem a continuació no pretenen ser exhaustius. Les idees es basen en materials elaborats i en debats que han tingut lloc a Alemanya o a trobades internacionals (per exemple, a la Tercera Consulta sobre el Projecte Interregional per augmentar l'efecte multiplicador del PEA, que va tenir lloc a Trinitat i Tobago l'octubre de 1993).

Possibles elements del perfil d'una Escola Associada de la Unesco

1. Les escoles que participin en el Projecte d'Escoles Associades de la Unesco (PEA) han de promoure activament —dins i fora de les aules— els objectius i els principis establerts a la Constitució de la Unesco i a la Recomanació Internacional sobre l'educació per a la pau, la cooperació i l'entesa internacionals i l'educació per als drets humans i les llibertats fonamentals (educació internacional), anomenada sovint Recomanació de 1994.

2. Les escoles del PEA han de ser escoles obertes; obertes a idees noves i a temes i problemes oblidats. Han de fomentar i assumir propostes innovadores i tenir un paper capdavanter en el seu país pel que fa a l'educació internacional. Han de treballar per aconseguir esborrar les fronteres marcades per motius d'ètnia, cultura, sexe o llengua; marcades pels sistemes polítics, econòmics i socials, per la raça, la religió, la manera de viure o de pensar, pels conceptes pedagògics, per les regions, els estats, les províncies, els districtes, les administracions o les institucions. Han de cooperar i establir lligams amb diferents interlocutors: altres escoles i institucions educatives, administracions i institucions locals, amb tota mena d'organitzacions no governamentals, amb els mitjans de comunicació i amb organitzacions i empreses privades.

3. Les escoles del PEA han centrar tota la seva vida escolar en els conceptes d'entesa internacional, aprenentatge intercultural, pau, drets humans, democràcia i preocupació per l'entorn. La seva tasca s'ha de basar en la comprensió del fet que el coneixement i el contacte amb altra gent i altres cultures és enriquidor, vital i possible i que, si s'uneixen esforços, el dia de demà podrem aconseguir una vida que tingui sentit en un món en pau i sostenible. Amb els seus mitjans han de contribuir a solucionar els principals problemes que es plantegen les Nacions Unides.

4. Essent conscients de la indivisibilitat, la interdependència i la solidaritat d'un *món únic*, les escoles han d'enfocar les seves activitats cap a temes com els següents:

- Garantir la pau, els drets humans universals i les llibertats fonamentals per a tothom.
- Protegir i preservar l'entorn natural.
- Aprendre d'altres països i d'altres cultures; acceptar que els altres són diferents i eliminar qualsevol tipus de discriminació.
- Resoldre els conflictes que puguin sorgir a qualsevol esfera per mitjans pacífics, sense violència.

- Lluitar contra la pobresa i la misèria i contribuir a trobar solucions als altres problemes del món.
- Impulsar i aplicar els principis i les actituds democràtics a la vida diària.

5. Les escoles del PEA han d'elaborar, seguint les orientacions que acabem d'esmentar i les directrius d'abast internacional i nacional, el seu pla (perfil) de treball. A més de les classes normals, han de tractar de l'educació i altres conceptes i han d'organitzar activitats i experiències de caire individual i col·lectiu encaminades a aconseguir els objectius esmentats. En aquest context, el treball en equip, el compromís d'un percentatge alt de professors, estudiants i pares, un nivell de qualitat elevat, professionalitat, dedicació, un clima creatiu i empenta han de ser elements importants de la vida escolar.

6. Les escoles del PEA formen una xarxa que uneix escoles d'arreu del món, escoles de tota mena i de tots nivells. Aquest caràcter de xarxa internacional s'ha de garantir amb:

- Intercanvis (mètodes d'ensenyament interdisciplinaris, agermanaments, correspondència per correu normal o electrònic, comunicacions a butlletins, participació a projectes internacionals...).
- Trobades (formant part de projectes col·lectius, intercanvis de programes per a professors i alumnes, trobades de diferents tipus, esdeveniments, seminaris, colònies...).

7. Tenint en compte que han de ser capdavanteres, les escoles del PEA han de procurar actualitzar els seus curricula i els materials d'ensenyament i han de contribuir a la formació dels professors i al seu reciclatge en interès de l'educació internacional.

8. Les escoles del PEA han de buscar el suport de les autoritats educatives i el de la Comissió Nacional de la Unesco. Anualment hauran de fer arribar un informe al seu coordinador nacional d'acord amb aquest perfil.

9. El PEA és una xarxa voluntària. L'admissió l'atorgarà la Unesco a partir de la sol·licitud de l'escola i de l'aval del coordinador nacional/ de la Comissió Nacional de la Unesco/del Ministeri d'Educació. La sol·licitud ha d'incloure el compromís de l'escola de respectar els requisits del perfil. Les escoles que no facin activitats i que no acompleixin els seus deures seran donades de baixa de la llista —després d'un temps raonable i després d'haver-hi parlat— per la Unesco, a instàncies del coordinador nacional / la Comissió Nacional de la Unesco / el Ministeri d'Educació respectius.

10. La Unesco s'ha de fer responsable de la coordinació internacional de la xarxa i de fer que la informació arribi sense entrebancs a les escoles, al coordinador nacional, a la Comissió Nacional i al Ministeri d'Educació. Ha d'encoratjar i fomentar els vincles horitzontals, l'intercanvi d'informacions i d'experiències entre els diferents agents de la xarxa a nivell internacional. L'organització ha de promoure programes internacionals conjunts de les escoles del PEA, elaborats amb la participació de representants dels diferents nivells, i ha de vetllar perquè els projectes importants s'incloguin en els programes i els pressupostos de la Unesco. La tasca de coordinació de la Unesco ha de consistir, bàsicament, a fomentar trobades regionals i internacionals, especialment a nivell de base.

■ Relació actual d'Escoles Associades de Catalunya

CEIP Mercè Rodoreda, Barcelona
CEIP Octavio Paz, Barcelona
CEIP Turó del Cargol, Barcelona
Centre Educatiu Projecte, Barcelona
Centre FP Maria Auxiliadora, Barcelona
Centre UNESCO de Catalunya, PEA, Barcelona
Escola Betània-Patmos, Barcelona
Escola Joan Pelegrí, Barcelona

Escola Municipal «Juan de la Cierva», Barcelona
Escola Thau, Barcelona
Estudi de Música Crescendo, Barcelona
Institució Cultural del CIC, Barcelona
Institut Municipal d'Educació, Barcelona

Escola Mare de Déu del Carme, Terrassa
IES Torre del Palau, Terrassa

CEIP Marinada-Salvador Espriu, el Masnou

CEIP El Dofí, Premià de Mar
Institut FP Cristòfol Ferrer, Premià de Mar

Escola Pia de Calella, Calella

CEIP Els Pinetons, la Garriga
IES Manuel Blancafort, la Garriga

CEIP El Farell, Caldes de Montbui

Escola Pia de Balaguer, Balaguer

Escola Pia d'Igualada, Igualada

Centre de Recursos Pedagògics, Sant Vicenç dels Horts

CEIP Sant Miquel, Cornellà de Llobregat

CEIP Isidre Martí, Esplugues de Llobregat
Centre de Recursos Pedagògics Baix Llobregat, Esplugues
de Llobregat

Institut Politècnic Severo Ochoa, Esplugues de Llobregat

Institut FP Francesc Ferrer i Guàrdia, Sant Joan Despí

CEIP Montfalgars, Girona
CEIP Pràctiques, Girona
Centre de Recursos Pedagògics del Gironès, Progr. Lleng.
Estrang., Girona

Facultat de Ciències de l'Educació, Girona
IES Jaume Vicens Vives, Girona
IES Santiago Sobrequés, Girona

IES Salvador Espriu, Salt

IES Palamós, Palamós

CEIP Esteve Carles, Lloret de Mar

Escola Africana d'Adults Samba Kubally, Santa Coloma de
Farners

Centre Escolar Empordà, Roses

Escola els Estanys, Castelló d'Empúries

CEIP Joc de la Bola, Lleida

CEIP Pràctiques II, Lleida

IES Manuel de Montsuar, Lleida

Zona Escolar Rural del Pallars Jussà, Salàs de Pallars

CEIP Campclar, Torreforta, Tarragona

Escola Comte Guifré, Perpinyà

Zona Escolar Rural del Moianès, Castellcir

<i>Les Escoles Associades a la UNESCO</i>	5
<i>El Projecte Mediterrani</i>	13
Un cas pràctic: el Projecte Mediterrani a l'escola Marinada-Salvador Espriu, del Masnou (el Maresme)	17
<i>Projecte Linguapax</i>	21
La gènesi del projecte	21
Linguapax i l'educació per a la pau: el marc teòric	23
Els objectius del projecte Linguapax	26
Metodologia i contingut	28
Temporalització	30
<i>El projecte de participació dels joves en la preservació i promoció del Patrimoni Mundial</i>	33
Fòrum de joves sobre el Patrimoni Mundial	37
Annex	39
<i>La solidaritat internacional a l'escola</i>	41
El programa Co-action	41
El programa DANS	42
Un exemple de cooperació internacional des de l'escola ..	43
<i>El DENIP: dia escolar de la no-violència i la pau</i>	47
<i>Apèndix</i>	49
Perfil d'una Escola Associada de la UNESCO	49
Relació actual d'Escoles Associades de Catalunya	56

Títols publicats

1. TRAJECTE LABOR (exhaurit)
2. CENTRE DE FORMACIÓ I PREVENCIÓ DE MATARÓ
3. MOVI D'A
4. LA VOLA
5. FUSTALL
6. MOVIBAIX
7. EDUCACIÓ D'ADULTS A LA PERONA
8. AULA-TALLER CRUÏLLA
9. CEPA (Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius) (exhaurit)
10. ESCOLA D'ADULTS LA VERNEDA-SANT MARTÍ
11. CASAL DELS INFANTS DEL RAVAL
12. EXPERIÈNCIES D'ALFABETITZACIÓ
13. CLUB INFANTIL JUVENIL BELLVITGE
14. TALLER ELS TRES TURONS
15. TRINIJOVE
16. L'ESCOLA DEL BAIX
17. CP'AC
18. ESCOLA DE L'ESPLAI
19. CASAL INFANTIL I JUVENIL DE MARIANAO
20. UN MODEL D'ESCOLA DINTRE DE LA PRESÓ
21. CASAL DE CULTURA DE SANTA COLOMA DE GRAMENET
22. EL SERVEI COLÒNIES DE VACANCES
23. ESCOLA D'ADULTS CONCÒRDIA
24. ÀREA CULTURAL ORIOL
25. MOVIMENT DE CENTRES D'ESPLAI CRISTIANS
26. EL SAFAREIG. GRUP DE DONES FEMINISTES DE CERDANYOLA
27. FORMACIÓ PROFESSIONAL I PRÀCTIQUES A L'EMPRESA A CATALUNYA
28. ESCOLA D'ACCIÓ ESPECIAL F. GARCÍA LORCA
29. MINYONS ESCOLTES I GUIES SANT JORDI DE CATALUNYA
30. FUNDACIÓ SANT PERE CLAVER
31. COLLECTIU DE CULTURA POPULAR DE SANT VICENÇ DELS HORTS
32. CAN ENSENYA S.A.L.
33. CENTRE ESCLAT-BELLVITGE
34. CASAL L'AMIC DE CAMPCLAR
35. PROGRAMA SOCIAL DEL COLLEGI SANT IGNASI
36. ADSIS (Associació de Serveis d'Iniciativa Social)
37. GRANJA-ESCOLA SINAI
38. COLLECTIU RONDA
39. LA SAMBA KUBALLY
40. EL CENTRE D'ACOLLIMENT PER A AFRICANS SANT PAU DE MATARÓ
41. ATENEU POPULAR SANT ROC
42. SETEM
43. GRUP DE SOLIDARITAT AKWABA
44. ASSOCIACIÓ D'ESPECTACLES INFANTILS I JUVENILS ALS BARRIS LA RODA
45. FUNDACIÓ ENGRUNES
46. L'ATENCIÓ SANITÀRIA ALS IMMIGRANTS. L'EXPERIÈNCIA DEL CONSORCI SANITARI DE MATARÓ
47. XARXES D'INTERCANVI DE CONEIXEMENTS
48. COORDINADORA CONTRA LA MARGINACIÓ DE CORNELLÀ
49. ASSOCIACIÓ ESBARGI
50. CA LA DONA
51. CENTRE DE REINSERCIÓ SOCIAL RECOLLIM

Subscripcions i comandes:

FUNDACIÓ SERVEIS DE CULTURA POPULAR

Provença, 324, 3r

08037 Barcelona

Telèfon (93) 458 30 04

Fax (93) 458 87 10

Experiències de Pedagogia Social

Amb la col·lecció d'opuscles «Taleia» la Fundació Serveis de Cultura Popular pretén fer conèixer les nombroses i variades experiències de pedagogia social que es realitzen al nostre país, sovint poc conegudes i reconegudes.

No és en va que la col·lecció porta el nom de «Taleia»: per crear-les i dur-les a la pràctica calen grans dosis d'imaginació, de constància i de solidaritat.

Esperem que aquestes publicacions fomentin l'intercanvi i impulsin noves iniciatives.

Pla d'Escoles Associades de la UNESCO

Els professionals de l'educació es queixen sovint, i amb raó, de manca de suport o de recursos per a les seves activitats. En aquest llibre es presenta i ofereix un recurs útil i a l'abast, que situa l'escola en una xarxa de relacions internacionals i en la línia dels grans objectius de la UNESCO. La UNESCO no és solament una organització d'estats o un cos de funcionaris, sinó que compta amb les cèl·lules vives del sistema educatiu que creuen en els seus ideals i els posen en pràctica per mitjà d'activitats per a la pau, per al respecte dels drets humans, per a la defensa del medi ambient i per a la tolerància entre ètnies i cultures: són les «Escoles Associades a la UNESCO». Les «Escoles Associades a la UNESCO» generen, en el si d'aquesta organització, una dinàmica «de baix a dalt», complementària a la dinàmica «de dalt a baix» dels seus programes i recomanacions.

